

Số: **2408**/HQBD-GSQL

Bình Dương, ngày **24** tháng 10 năm 2022

V/v tiếp tục báo cáo vướng mắc loại hình
xuất nhập khẩu tại chỗ

Kính gửi: Tổng cục Hải quan (Cục Giám sát quản lý về hải quan)

Ngày 17/10/2022, Tổng cục Hải quan ban hành công văn số 4357/TCHQ-GSQL về việc vướng mắc quyền xuất khẩu, nhập khẩu, trả lời công văn số 1954/HQBD-GSQL ngày 05/9/2022 của Cục Hải quan tỉnh Bình Dương về việc báo cáo vướng mắc loại hình xuất nhập khẩu tại chỗ. Để triển khai đúng quy định pháp luật, đúng hướng dẫn tại công văn số 4357/TCHQ-GSQL, Cục Hải quan tỉnh Bình Dương báo cáo xin ý kiến chỉ đạo như sau:

1. Vướng mắc về thủ tục hải quan

Trong thực tế, hầu như không có doanh nghiệp sản xuất công nghiệp nào có khả năng tự sản xuất từ đầu đến cuối tất cả các các khâu, các chi tiết, các thành phần để tạo ra sản phẩm cuối cùng bán cho người tiêu dùng. Do đó, doanh nghiệp cần một hệ sinh thái cung cấp nguyên vật liệu, bán thành phẩm đầy đủ, thuận lợi để hoạt động.

Thông thường, khi một doanh nghiệp, nhất là các tập đoàn lớn quyết định đầu tư vào một đất nước nào đó thì họ sẽ kéo theo các doanh nghiệp về tính để cung ứng các nguyên vật liệu, bán thành phẩm cho họ nhằm sản xuất, lắp ráp thành sản phẩm hoàn thiện với chất lượng cao. Họ rất tin tưởng vào chất lượng chất lượng nguyên liệu, bán thành phẩm của các doanh nghiệp cung ứng đầu vào này do đã được họ tiến hành kiểm tra, đánh giá, công nhận chất lượng và có quá trình giao dịch lâu bền. Họ cùng nhau đầu tư khi thấy thuận lợi, tạo thành rất nhiều công ty mẹ (chủ đầu tư nước ngoài) – con (doanh nghiệp trong nước) trong các ngành công nghiệp phụ trợ và tạo thành một chuỗi cung ứng. Đa số (khoảng 80%) doanh nghiệp này thực hiện loại hình gia công, sản xuất xuất khẩu, chế xuất và đã thực hiện thủ tục xuất nhập khẩu tại chỗ theo quy định tại điểm c khoản 1 Điều 35 Nghị định số 08/2015/NĐ-CP ngày 21/01/2015 trong một khoảng thời gian dài đã qua.

Cục Hải quan tỉnh Bình Dương đã và đang thực hiện thủ tục hải quan đối với loại hình xuất nhập khẩu tại chỗ đúng theo quy định tại Điều 16, Điều 86 (Hồ sơ hải quan), các điều khoản về kiểm tra hải quan trong Thông tư 38/2015/TT-BTC ngày 25/3/2015, sửa đổi bổ sung tại Thông tư 39/2018/TT-BTC ngày 20/4/2018 của Bộ Tài chính, Quyết định 1966/QĐ-TCHQ ngày 10/07/2015 và hướng dẫn tại các công văn số 2687/TCHQ-TXNK ngày 01/6/2021, công văn số 5529/TCHQ-TXNK ngày 24/11/2021 của Tổng cục Hải quan. Về điều kiện đăng ký tờ khai thực hiện theo điểm c khoản 2 Điều 18 Luật Hải quan.

Tuy nhiên, qua rà soát sơ bộ đã xác định được có hàng trăm doanh nghiệp khi làm thủ tục hải quan loại hình xuất khẩu, nhập khẩu tại chỗ đã khai tên doanh nghiệp ở nước ngoài chỉ định giao, nhận hàng trên tờ khai hải quan và trên văn bản chỉ định giao, nhận hàng hóa tại Việt Nam giống với tên “Nhà đầu tư” (công ty mẹ) trên Giấy chứng nhận đăng ký đầu tư của doanh nghiệp (công ty con). Các trường hợp này ***không đủ điều kiện mở tờ khai xuất nhập khẩu tại chỗ*** theo quy định tại điểm c khoản 1 Điều 35 Nghị định số 08/2015/NĐ-CP do các thương nhân nước ngoài (Nhà đầu tư) này đã có hiện diện tại Việt Nam theo giải thích từ ngữ tại khoản 5 Điều 3 Luật Quản lý ngoại thương năm 2017.

Vướng mắc phát sinh:

Thứ nhất: hải quan tiếp tục làm thủ tục hải quan hay từ chối đối với trường hợp này.

Thứ hai: xử lý các tờ khai xuất khẩu, nhập khẩu tại chỗ đã hoàn thành thủ tục hải quan như thế nào.

2. Đề xuất, kiến nghị

Kiến nghị 1: vẫn tiếp tục giải quyết thủ tục cho đến khi các văn bản pháp luật có liên quan được sửa đổi, bổ sung phù hợp với thực tiễn.

Lý do:

- Thứ nhất, việc từ chối làm thủ tục hải quan đối với loại hình xuất khẩu, nhập khẩu tại chỗ sẽ dẫn đến hoạt động sản xuất kinh doanh bình thường trước đây của doanh nghiệp không thể diễn ra, đình trệ và thu hẹp sản xuất, ngừng hoạt động, phá hủy các ngành công nghiệp phụ trợ và đứt gãy chuỗi cung ứng, ảnh hưởng đến môi trường đầu tư, kéo theo dòng vốn đầu tư nước ngoài rút khỏi Việt Nam, đánh mất việc làm của người lao động Việt Nam.

Theo thống kê sơ bộ sẽ có hơn 100 doanh nghiệp bị ảnh hưởng, với hàng ngàn đơn hàng mỗi tháng. Số lượng người lao động có thể mất việc làm lên đến vài chục ngàn người (do thời gian cấp bách, Cục Hải quan tỉnh Bình Dương sẽ tổng rà soát và báo cáo số liệu chính xác sau).

Đơn cử như Công ty TNHH Techtronic Industries Việt Nam Manufacturing (TTI) là doanh nghiệp lớn, sản xuất máy móc, thiết bị cầm tay chất lượng cao để xuất khẩu đi Mỹ, là bên nhập khẩu tại chỗ, Công ty có khoảng 8 đối tác xuất khẩu tại chỗ thuộc trường hợp thương nhân nước ngoài có hiện diện tại Việt Nam. Nếu từ chối làm thủ tục hải quan của các doanh nghiệp xuất khẩu tại chỗ này thì Công ty TTI sẽ không nhận được nguyên liệu để sản xuất, hoạt động sản xuất tê liệt, khoảng 10.000 công nhân của Công ty TTI mất việc, cùng với hàng ngàn công nhân của đối tác của Công ty TTI cũng mất việc.

- Thứ hai, tạo điều kiện thuận lợi cho cộng đồng doanh nghiệp phục hồi, phát triển sản xuất kinh doanh.

Do ảnh hưởng dịch Covid19, các doanh nghiệp từ chỗ hết sức khó khăn, nguồn cung gián đoạn, thiếu nguyên phụ liệu, gián đoạn sản xuất và đang trong

giai đoạn phục hồi. Doanh nghiệp chưa gượng dậy nổi thì lại bị ảnh hưởng của cuộc chiến tranh Nga – Ukraina, các nước nhập khẩu sản phẩm ở các thị trường trọng điểm như Mỹ, EU rơi vào tình trạng lạm phát tăng cao, phải thắt chặt chi tiêu, dẫn đến các doanh nghiệp đang mất, giảm đơn hàng trăm trọng (qua tiếp nhận thông tin từ các cuộc họp chính thức giữa các doanh nghiệp, hiệp hội doanh nghiệp... với UBND tỉnh; thông tin trực tiếp từ doanh nghiệp, cũng như thông tin tờ khai, kim ngạch trên hệ thống nghiệp vụ hải quan), có cả doanh nghiệp ưu tiên cũng gần như đóng cửa. Tình trạng nay càng xấu đi vào cuối năm nay và khả năng kéo dài sang năm 2023.

Kiến nghị 2: Tổng cục Hải quan có hướng dẫn thống nhất trong toàn ngành về việc tiếp tục thực hiện thủ tục hải quan hay từ chối và hướng xử lý các tờ khai xuất khẩu, nhập khẩu tại chỗ đã hoàn thành thủ tục hải quan.

Lý do:

Trên thực tế, việc thực hiện thủ tục hải quan đối với loại hình xuất nhập khẩu tại chỗ theo quy định tại điểm c khoản 1 Điều 35 Nghị định số 08/2015/NĐ-CP ngày 21/01/2015 của Chính phủ đã được thực hiện khoảng 20 năm qua. Trong khoảng thời gian đó, chưa có văn bản nào hướng dẫn về vấn đề kiểm tra điều kiện “*Thương nhân nước ngoài không có hiện diện tại Việt Nam*” theo giải thích từ ngữ tại khoản 2 Điều 3 Nghị định 90/2007/NĐ-CP ngày 31/5/2007 của Chính phủ và khoản 5 Điều 3 Luật Quản lý ngoại thương năm 2017.

Hiện tại, các Cục Hải quan khác chưa nêu ra vướng mắc về vấn đề kiểm tra điều kiện “*Thương nhân nước ngoài không có hiện diện tại Việt Nam*” và vẫn đang thực hiện thủ tục bình thường. Riêng Cục Hải quan tỉnh Bình Dương có báo cáo vướng mắc tại công văn số 1954/HQBD-GSQL là do phát sinh từ nội dung trao đổi tại công văn số 13486/CTBDU-NVDTPC ngày 23/8/2022 của Cục Thuế tỉnh Bình Dương.

Nếu Cục Hải quan tỉnh Bình Dương từ chối làm thủ tục hải quan đối với trường hợp này thì chỉ có duy nhất Cục Hải quan tỉnh Bình Dương thực hiện, khác biệt với tất cả các Cục Hải quan tỉnh, thành phố khác, chứng tỏ có vấn đề trong việc áp dụng, thực thi pháp luật của các cơ quan hành chính nhà nước, tạo ra dư luận xã hội rất xấu.

Hơn nữa, khi đó doanh nghiệp vẫn có thể chọn mở một đầu tờ khai (không đủ điều kiện mở tờ khai xuất nhập khẩu tại chỗ) ở một đơn vị hải quan khác và mở tờ khai đối ứng (đủ điều kiện mở tờ khai xuất nhập khẩu tại chỗ) tại Cục Hải quan tỉnh Bình Dương.

Cục Hải quan tỉnh Bình Dương báo cáo Tổng cục Hải quan đề xin ý kiến chỉ đạo, hướng dẫn thực hiện thống nhất trong toàn ngành. Trong khi chờ Tổng cục Hải quan có hướng dẫn, Cục Hải quan tỉnh Bình Dương đề xuất tiếp tục giải quyết thủ tục hải quan đối với loại hình xuất khẩu, nhập khẩu tại chỗ như trước đây.

Trần trọng./

Nơi nhận:

- Như trên;
- Lãnh đạo Cục;
- Lưu: VT, GSQL (02b)

Nguyễn Thanh Bình